ჰერალდიკური მხატვრობა

ზაქარია კიკნაძე

Heraldic Art

Zachary Kiknadze

2024

პროექტი განხორციელდა საქართველოს პარლამენტთან არსებული
ჰერალდიკის სახელმწიფო საბჭოს მიერ

პროექტის ავტორი: მამუკა გონგაძე
პროექტის მენეჯერი: ვიქტორია სარჯველაძე
რედაქტორი: დავით ჩხეიძე
დიზაინერი და დამკაბადონებელი: თამარ კორაშვილი

© ყველა უფლება დაცულია

ქართული ჰერალდიკური მხატვრობა

ISBN: 978-9941-8-7276-1

ალბომი
ALBUM

Rex Georgianorum

ქართლის მეფეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2019.

Coat of Arms of the King of Kartli
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2019.

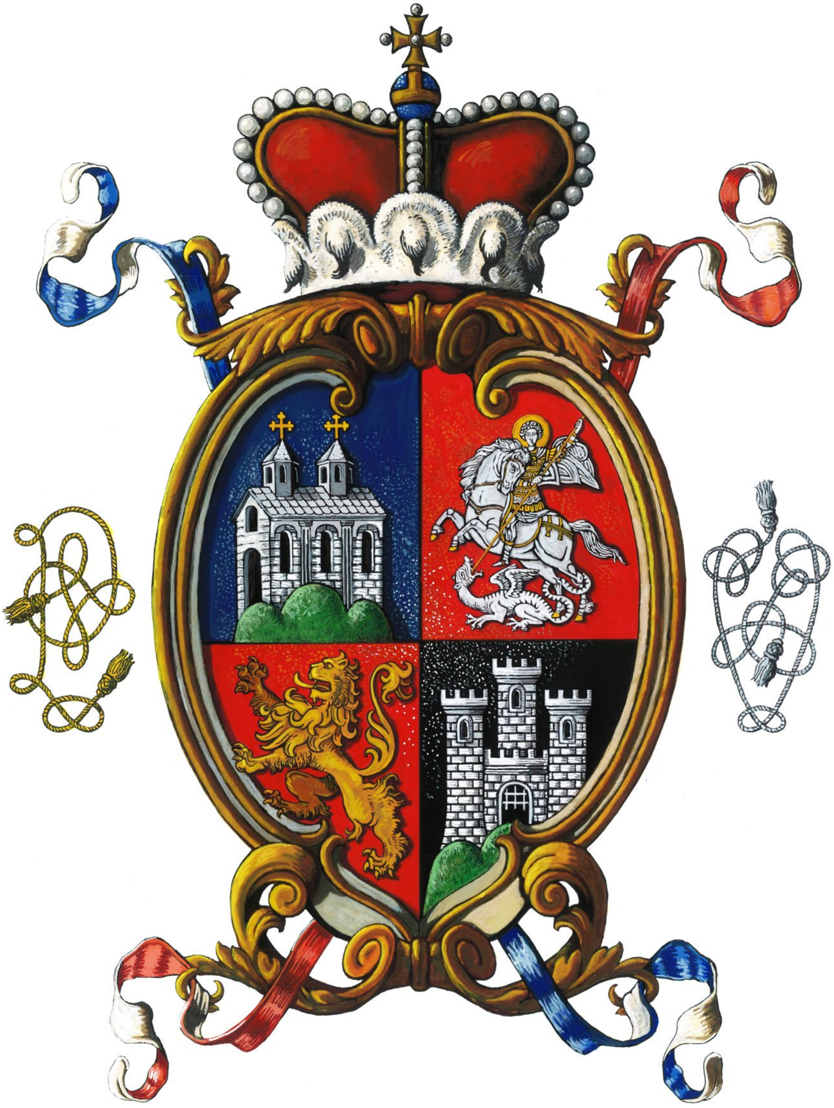

Prince Vatchnadze

ვაჩნაძეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2016.

Coat of Arms of Prince Vachnadze
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2016.

Domini et Barones Kiknadze

კიკნაძეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2014.

Coat of Arms of Baron Kiknadze
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2014.

Prince Jorjadze

ჯორჯაძეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2019.

Coat of Arms of Prince Jorjadze
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2019.

Dux Cholokasvili

ჩოლოყაშვილთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2018.

Coat of Arms of Duke Cholokashvili
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2018.

Rex Imeretorum

იმერეთის მეფეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2021.

Coat of Arms of the King of Imereti
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2021.

Prince Makasvili

მაყაშვილთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2017.

Coat of Arms of Prince Makashvili
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2017.

Eques Nobilis Buckiasvili

ბუჭყიაშვილთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2020.

Coat of Arms of Chevalier Buchkiashvili
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2020.

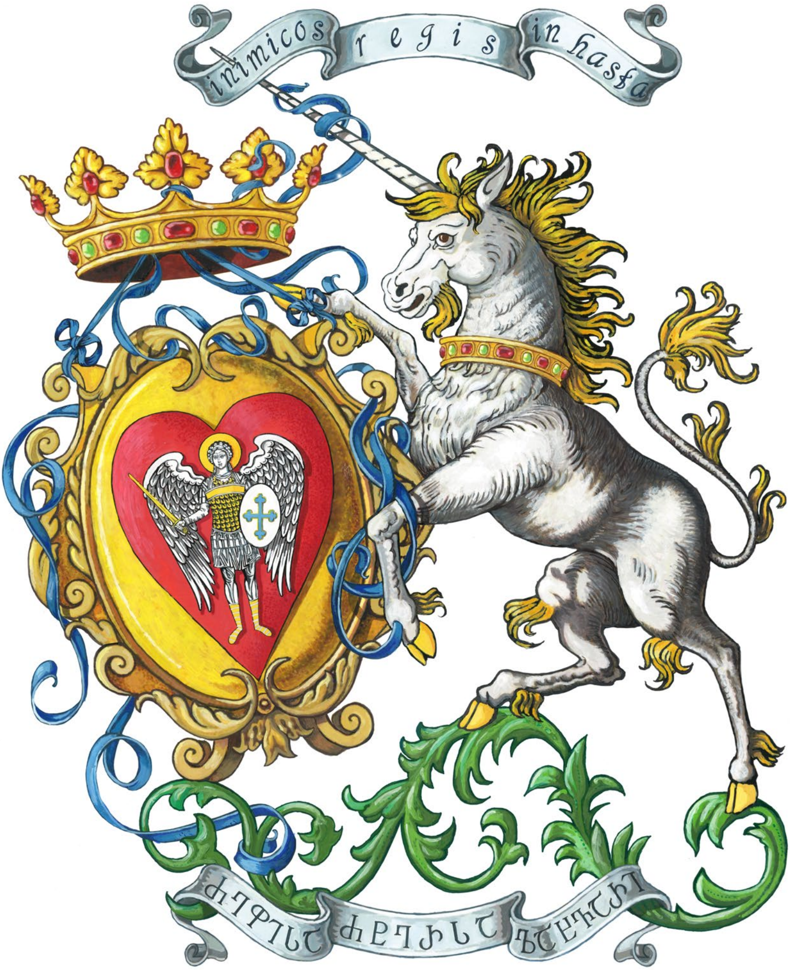

Dux Amilachoris

ამილახვართა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2017.

Coat of Arms of Duke Amilakhvari
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2017.

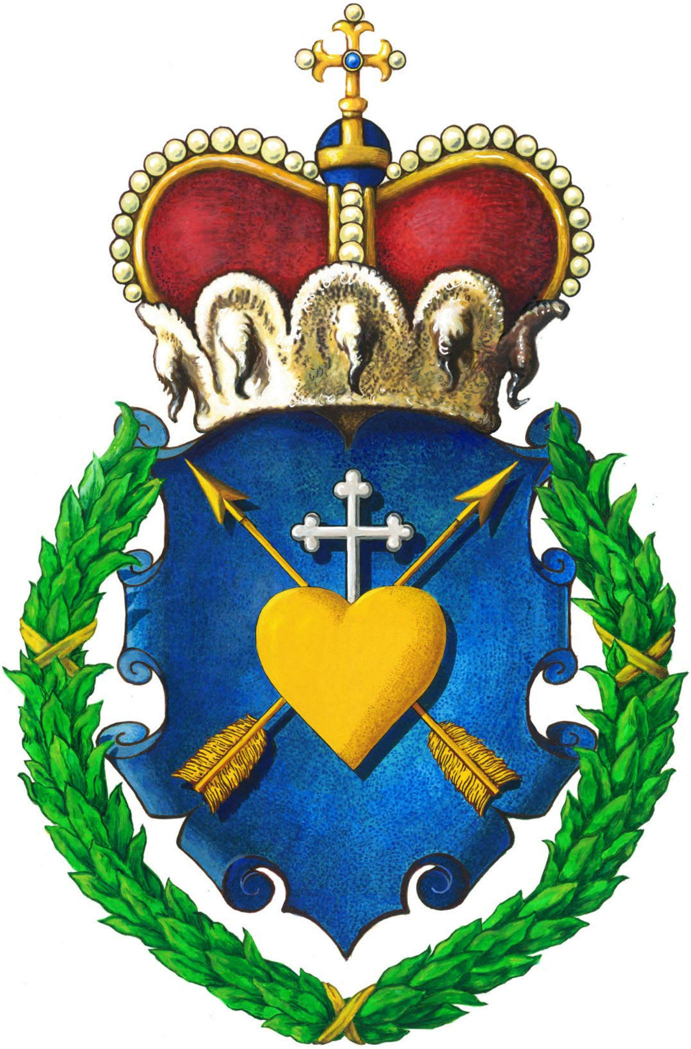

Prince Magalashvili

მაღალაშვილთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2018.

Coat of Arms of Prince Magalashvili
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2018.

Prince Chkeidze

ჩხეიძეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2020.

Coat of Arms of Prince Chkheidze
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2020.

Rex Cachetorum

კახეთის მეფეთა გერბი
ქაღალდი, აკვარელი, გუაში, ტუში 60x40სმ. 2019.

Coat of Arms of the King of Kakheti
Paper, watercolour, gouache, Indian ink 60x40cm. 2024.

Baratti
Alexandri
Pancrationis
Tertius
filius
Rex Imeretorum

ბაგრატ lll იმერეთის მეფე (დ.1495-გ.1565).
ქაღალდი, ტუში 42x30სმ. 2021.

Bagrat lll King of Imereti (1495-1565).
Paper, Indian ink 42x30cm. 2021.

REX · GEORGIANORVM LOVARSABVS · PRIMVS PANCRATIONIS

ლუარსაბ l ქართლის მეფე (დ.1502-გ.1556).
ქაღალდი, ტუში 42x30სმ. 2021.

Luarsab l King of Kartli (1502-1556)
Paper, Indian ink 42x30cm. 2021.

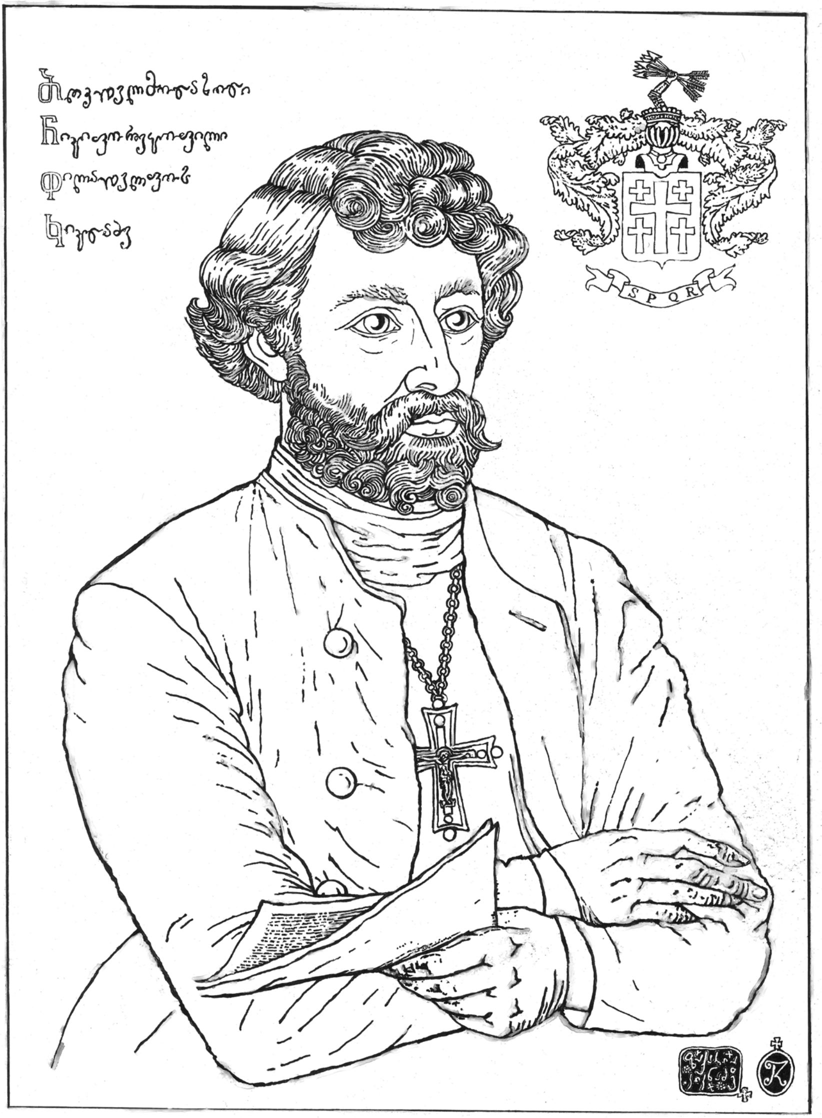
SPQR

ფილადელფოს (ნიკიფორე-ნიკოლოზ) კიკნაძე (დ.1794?-გ.1833).
ბერმონაზონი, 1832 წლის თავად-აზნაურთა შეთქმულების ერთ-ერთი ლიდერი და სულის ჩამდგმელი.
ქაღალდი, ტუში 42x29სმ. 2012.

Baron Philadelphos (Nicephorus-Nicholas) Kiknadze (b.1794?-d.1833).
Hieromonk, spiritual leader, inspirator and one of the organizers of the 1832 conspiracy of Georgian nobles, who plotted to reestablish Georgia's independence from the Russian Empire.
Paper, Indian ink 42x29cm. 2012.

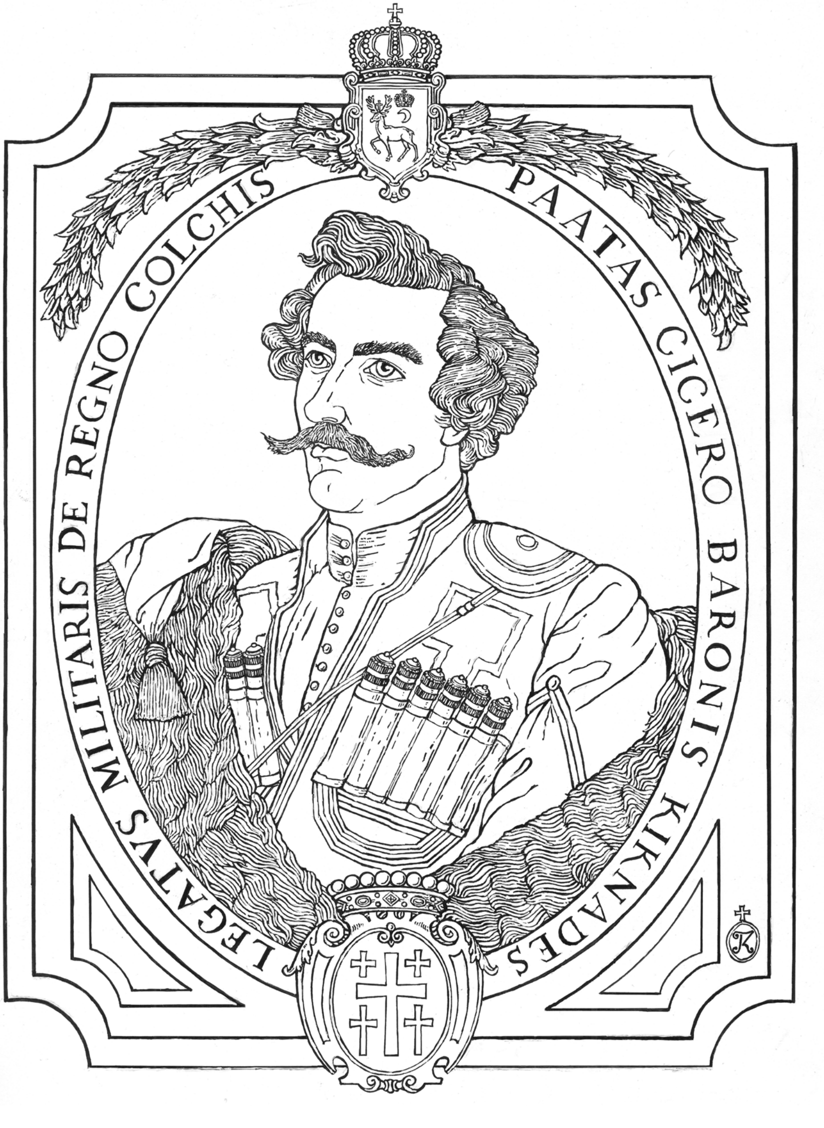
LEGATVS MILITARIS DE REGNO COLCHIS
PAATAS CICERO BARONIS KIKNADES

პაატა კიკნაძე (დ.1789-გ.1847?).
1810 წელს იმერეთში შექრილი რუსული არმიის წინააღმდეგ მებრძოლი სოლომონ ll-ის ერთ-ერთი მხედართმთავარი.
ქაღალდი, ტუში 42x30სმ. 2015.

Baron Paata Kiknadze (b.1789- d.1847?)
One of the commanders of the Imeretian Royal forces against the Russian invasion of 1810.
Paper, Indian ink 42x30cm. 2015.

AD MAJOREM
PATRIAM
GLORIAM
IMERETIORVM REGIS COMES REI MILITARVM
IOSSIAS CICERO BARONIS KIKNADES

ხოსია კიკნაძე (აქტივობა XVI საუკუნის მეორე ნახევარი). იმერეთში კიკნაძეების საგვარეულოს დამფუძნებელი.
ქაღალდი, ტუში 47x32სმ. 2001.

Hosia (Josiah) Kiknadze (active in the second half of XVI century). Founder of the Barony of the Kiknadzes in Upper Imereti.
Paper, Indian ink. 47x32cm. 2001.

PRINCEPS ZACHARIAS VACHNADES

ზაქარია ვაჩნაძე (აქტივობის წლები 1760-1810). მიტროლოტ იოანეს ძმა.
ქაღალდი, ტუში 48x32სმ. 2019.

Prince Zakaria Vachnadze (active 1769-1810).
Paper, Indian ink 48x32cm. 2019.

PRINCEPS PIPINVS
MAGALLAS FILIS
BARONIS DE ECCLESIA ET
PALATINVS DE PATRIARCHA
DE IBERIA

პაპუნა მაღალაშვილი (აქტივობის წლები 1666-1678).
მცხეთის საკათოლიკოსო სახლთუხუცესი.
ქაღალდი, ტუში 41x29სმ. 2017.

Prince Papuna Magalashvili (active 1666-1678).
Mayor of the palace (Grand Chamberlain) of Patriarch of Mtskheta.
Paper, Indian ink 41x29cm. 2017.

IOANNES BVCCHIASFILIS NOBILIS MILES PRAEFECTVS VRBIS TIPHLISENSIS

ივანე ბუჭყიაშვილი (აქტივობის წლები 1750-1810).
თბილისის ციხის თავი (მინბაში).
ქაღალდი, ტუში 42x30სმ. 2020.

Chevalier Ivane Buchkiashvili (active 1750-1810).
General, Castellan of Tbilisi.
Paper, Indian ink 42x30cm. 2020.

Baronis Ottias Theides

ოტია ჩხეიძე (აქტივობის წლები 1730-1790).
ქაღალდი, ტუში 41x29სმ. 2020.

Baron Otia Chkheidze (active 1730-1790).
Paper, Indian ink 41x29cm. 2020.

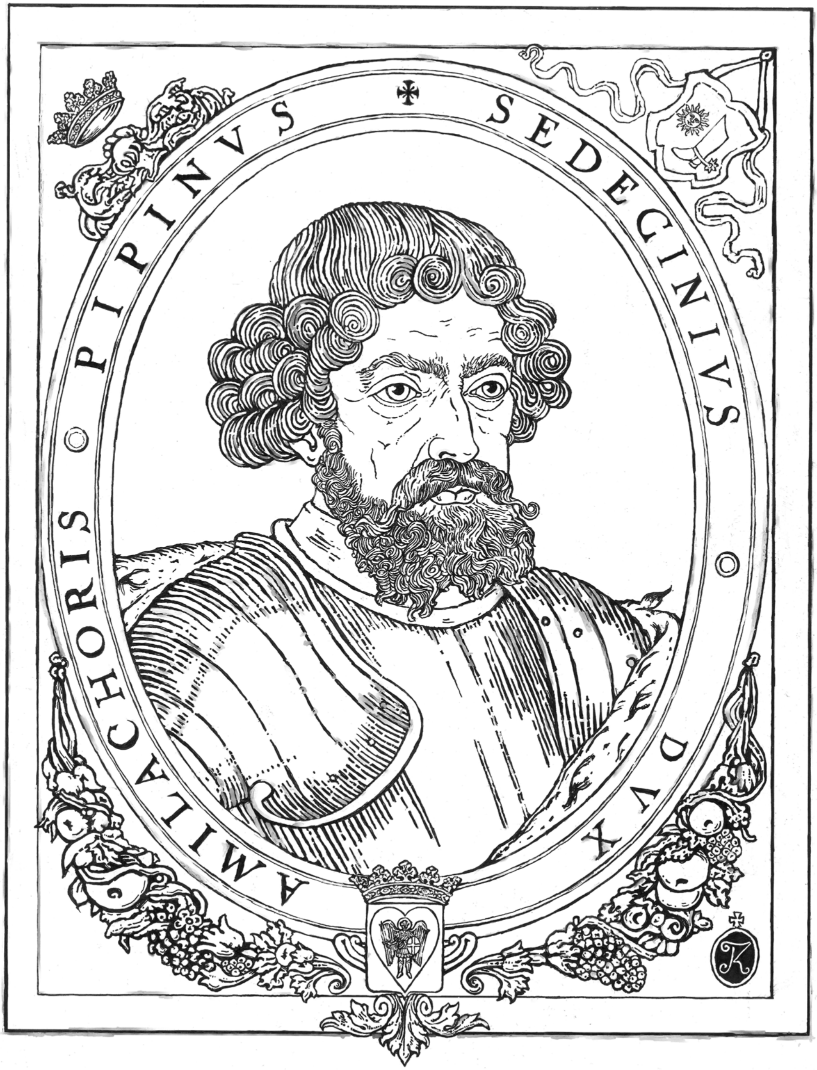
AMILACHORIS PIPINVS ✠ SEDEGINIVS DVX

პაპუნა ამილახვარი (აქტივობის წლები 1605-1625).
სათავადოს უფროსი, გორის მოურავი.
ქაღალდი, ტუში 43x32სმ. 2013.

Duke Papuna Amilakhvari (active 1605-1625).
Seneschal (Royal Bailiff) of Gori.
Paper, Indian ink 43x32cm. 2013.

LARSAPVS IRBACHI PRINCEPS MACASFILIS MAGISTER EQVITVM

ლუარსაბ მაყაშვილი (აქტივობის წლები 1606-1637).
კახეთის სამეფოს მეჯინიბეთუხუცესი.
ქაღალდი, ტუში 42x33სმ. 2014.

Prince Luarsab Makashvili (active 1606-1637).
Master of the Horse of the kingdom of Kaheti.
Paper, Indian ink 42x33cm. 2014.

BIDINVS
IRBACHI DVX CHOLOCASVILA
CAHETORVM REGIS MAIOR DOMVM

ბიძინა ჩოლოყაშვილი (ეწამა 1660 წ.).
წმინდანი, კახეთის სამეფოს სახლთუხუცესი.
ქაღალდი, ტუში 47x32სმ. 2015.

Duke Bidzina Cholokashvili (martyred in 1660).
Saint, Grand Chamberlain of Kaheti.
Paper, Indian ink 47x32cm. 2015.

Josias Princeps Jorjades
Magister Palatini Camerarius
K

იესე ჯორჯაძე (აქტივობის წლები 1630-1655).
კახეთის სამეფოს სახლთუხუცესი.
ქაღალდი, ტუში 50x35სმ. 2014.

Prince Jesse Jorjadze (active 1630-1655).
Grand chamberlain of Kaheti.
Paper, Indian ink 50x35cm. 2014.

Simeon Furibundus Pancration Bagration
Rex Georgiorum Defensor Fidei

სიმონ I ქართლის მეფე (დ.1537-გ1611).
ქაღალდი, ტუში 50x35სმ. 2013.

Simon l King of Kartli (b.1537-d.1611).
Paper, Indian ink 50x35cm. 2013.

BARO
NIS.
CASSI
VS.
CICE
RO

ხოსია კიკნაძე (აქტივობა XVI საუკუნის მეორე ნახევარი).
იმერეთში კიკნაძეების საგვარეულოს დამფუძნებელი.
ქაღალდი, ტუში 47x32სმ. 2001.

Hosia (Josiah) Kiknadze (active in the second half of XVI century).
Founder of the Barony of the Kiknadzes in Upper Imereti.
Paper, Indian ink. 47x32cm. 2001

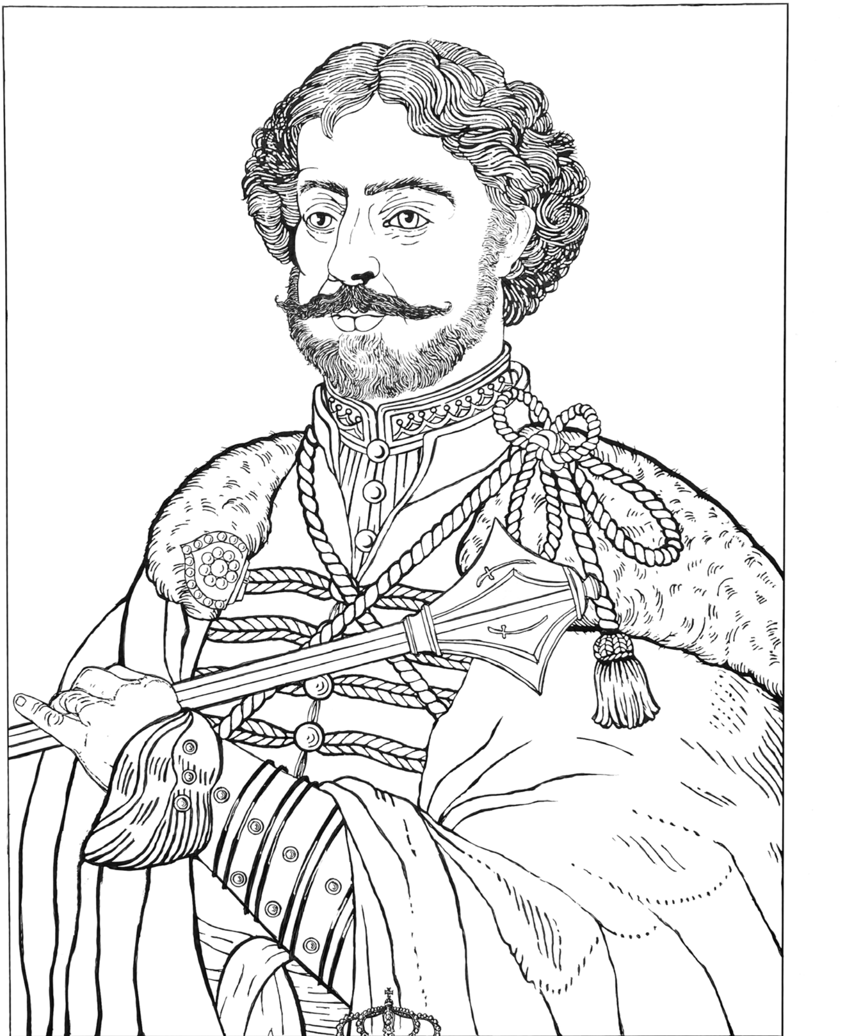
Heraclius
Primus
Rex
Georgia
norum
et
Cachetorum

ერეკლე I ქართლის 1688-1703 და კახეთის მეფე 1703-1709.
ქაღალდი, ტუში 47x32სმ. 2024.

King Heraclius I of Kartli1688-1703 and Kaheti 1703-1709,
Paper, Indian ink 47x32cm. 2024.

საქართველოს პარლამენტთან არსებული ჰერალდიკის სახელმწიფო საბჭო საკუთარი საქმიანობისას ხელმძღვანელობს ქართული ჰერალდიკური ტრადიციით, ისტორიული არტეფაქტებით და სიმბოლოების ჰერალდიკურად გამოსახვის წესებით.

საბჭო თავის მხრივ, აგრძელებს სხვადასხვა დროს სიმბოლიკის საკითხებზე შექმნილი სახელმწიფო კომისიების საქმიანობას, სადაც მიმდინარეობდა მსჯელობა საქართველოს ისტორიული ატრიბუტიკის აღმოჩენის და აღდგენის საკითხზე.

ამჯერად გვინდა წარმოგიდგინოთ, ცნობილი ქართველი მხატვარ-ჰერალდიკოსის ზაქარია კიკნაძის ჰერალდიკური მხატვრობის ნიმუშები. რაც შესრულების მანერით და ღირებულებით დიდ იშვიათობას წარმოადგენს ქართულ სინამდვილეში.

ზაქარია კიკნაძე 1990-იანი წლებიდან იყო სიმბოლიკის სახელმწიფო კომისიის წევრი. არის საქართველოს დღევანდელი ჰერალდიკურ-ვექსილოლოგიური სიმბოლიკის (გერბი, დროშა) კონცეფციის ერთ-ერთი თანაავტორი. ჩართული იყო თანამედროვე სახელმწიფო ჰერალდიკის საფუძვლების მისი მხატვრულ-შინაარსობრივი სახის ჩამოყალიბებაში.

ამ კონკრეტული სერიის შექმნა განაპირობა ავტორის ინტერესმა საკუთარი გენეალოგიისა და წინაპრების მიმართ. ავტორმა გაითვალისწინა ევროპის სხვა ქვეყნებში მიღებული ტრადიცია, რომლის თანახმადაც წარსული ეპოქის წარმომადგენლებს ანაქრონისტულად და ხშირად იმ რეგიონისთვის არა დამახასიათებელ სამოსელში გამოწყობილებს გამოსახავდნენ, მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ისტორიული პირების გამოსახვის მსგავსი იდეა საქართველოში დღემდე არ განხორციელებულა.

საგვარეულო ჰერალდიკა ქართული ტერიტორიული (სამიწაწყლო) ჰერალდიკის ერთ-ერთ საფუძვლად იქცა, რამაც ასახვა პოვა თანამედროვე მუნიციპალურ ჰერალდიკაში, რა თვალსაზრისითაც ასევე მნიშვნელოვანია წინამდებარე ნაშრომი.

გერბებზე მუშაობისას, ავტორმა ძირითადად XVI-XVIII საუკუნეების ევროპისთვის დამახასიათებელ მანიერიზმისა და ბაროკოს სტილებზე შეაჩერა არჩევანი. საგერბო ფარების უმრავლესობა ავტორმა ზემო თქმულ პერიოდში პოპულარული

კარტუშების ფორმით გამოსახა. გერბების უმრავლესობა ეყრდნობა ისტორიულ გერბთა ან სრულ და ან კიდევ ნაწილობრივ შემადგენლობას. გამონაკლისს მხოლოდ ჯორჯაძეთა გერბი წარმოადგენს. გამომდინარე იმ ფაქტიდან, რომ სადღეისოდ თავად ჯორჯაძეთა ისტორიული გერბის მოძიება ვერ მოხერხდა, ავტორმა თავს სრულიად ახალი გერბის შექმნის უფლება მისცა.

აღსანიშნავია ისიც, რომ ევროპის სხვა ქვეყნებისგან განსხვავებით, ისტორიულ ქართულ გერბთა უდიდესი უმრავლესობა თვითმინიჭებული იყო და უზენაესი ხელისუფლების მიერ არ იყო დამტკიცებული. ხშირად ეს გერბები პატრონის პირადი ნებით იქმნებოდა და იცვლებოდა და ჰერალდიკისთვის არა დამახასიათებელ ელფერს იღებდა. ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ამ შემთხვევაში ავტორის მთავარ მიზანს, გერბების ჰერალდიკის კანონებთან სრულ თანხვედრაში მოყვანა და მათი ვიზუალური სახის გამოსწორება წარმოადგენდა.

ავტორის კონცეფციის თანახმად, გერბებს, შესაბამისი გვარების ერთი ან რამდენიმე წარმომადგენლის პორტრეტი ერთვის. ისტორიულ პირთა პორტრეტების უმრავლესობა, გამოსახული პირების თანადროული პორტრეტების არ არსებობის გამო, ავტორის ფანტაზიის ნაყოფს წარმოადგენს. ზოგი პირი მართლაც მისი პერიოდისთვის დამახასიათებელ ისტორიულ სამოსელშია გამოწყობილი, ზოგიც კი ისეთი სამოსელში, რომელიც საქართველოში ან საერთოდ არ იყო გავრცელებული და ან კიდევ ძალზე უმნიშვნელოდ იხმარებოდა.

პორტრეტებზე განთავსებული წარწერები მეტწილად შუა საუკუნეების ლათინურ ენაზეა.

ზაქარია კიკნაძე დაიბადა თბილისში 1966 წელს. იაკობ ნიკოლაძის სამხატვრო სასწავლებლისა და თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის დამთავრების შემდეგ მუშაობდა ხატვისა და ხელოვნების ისტორიის პედაგოგად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და საშუალო სკოლებში. აფორმებდა წიგნებს.

ალბომი წარმოადგენს ჰერალდიკური ნამუშევრებისა და ისტორიულ პირთა პორტრეტების სერიას.

The State Council of Heraldry at the Parliament of Georgia conducts its activities guided by Georgian heraldic traditions, historical artifacts, and the principles of heraldic symbol representation.

The Council continues the legacy of State Commissions on state symbols that operated at various times, focusing on the discovery and restoration of Georgia's historical attributes.

We are pleased to present a collection of heraldic artworks by the renowned Georgian artist and heraldist Zakary Kiknadze.

These works are exceptional in execution and cultural value, representing a rarity in the Georgian context.

Kiknadze has been a member of the State Commission on Symbols since the 1990s and is one of the co-authors of Georgia's current heraldic and vexillological symbols, including the national coat of arms and flag.

He contributed significantly to establishing the artistic and conceptual foundations of modern state heraldry in Georgia.

This series reflects the artist's interest in his genealogy and ancestry. Kiknadze incorporated traditions observed in other European countries, where historical figures are often depicted anachronistically, wearing attire not characteristic of their region or era. Notably, such depictions of historical figures have not previously been attempted in Georgia.

Genealogical heraldry has become one of the foundations of territorial heraldry in Georgia, influencing modern municipal heraldry. From this perspective, Kiknadze's work holds significant value.

In designing the coats of arms, Kiknadze primarily drew inspiration from the Mannerist and Baroque styles typical of 16th to 18th-century Europe.

Most heraldic shields are rendered in cartouche forms, which were popular during this period. While many of the coats of arms are based on either complete or partial historical designs, one notable exception is the Jorjadze family crest. As no historical record of this crest has been found, the artist exercised creative freedom to design an entirely new coat of arms.

It is worth noting that, unlike in many European countries, most historical Georgian coats of arms were self-assigned rather than approved by

a supreme authority. These designs were often created and altered at the discretion of their owners, resulting in features uncharacteristic of heraldic conventions. Consequently, Kiknadze's primary goal was to align these coats of arms with heraldic principles while refining their visual representation.

According to Kiknadze's concept, each coat of arms is accompanied by one or more portraits of individuals associated with the corresponding family. Due to the lack of contemporary portraits of these historical figures, most of these representations are products of the artist's imagination. Some individuals are depicted in historically accurate Georgian attire, while others appear in clothing rarely or never used in Georgia, reflecting broader artistic interpretations.

The inscriptions on the portraits are primarily in medieval Latin, adding a historical dimension to the works.

Zakary Kiknadze was born in Tbilisi in 1966. After graduating from Jakob Nikoladze Art School and the Tbilisi State Academy of Arts, he taught drawing and art history at Tbilisi State University and secondary schools and worked as a book illustrator.

This album is a collection of heraldic works and portraits of historical figures, representing a unique artistic and historical endeavor in Georgian heraldry.

Translation of the Georgian noble titles:

მეფე (**King**) - From the year 1466 the united Georgian Monarchy was divided into the kingdoms of Kartli, Kakheti and Imereti, which were ruled by the scions of the royal house of the united Georgian Kingdom, the Bagrationi dynasty. The Bagrations were rulers of various Georgian political entities from the year 786. Through the political marriages, conquest and inheritance, the dynasty united all early medieval Georgian political entities to the single kingdom and presided over the "Golden Age" of the high Middle Ages Kingdom of Georgia.

Mtavari (მთავარი) - **Sovereign Duke**, ruler over the Duchy. (Prince of the first category).

Didi Tavadi, Eristavi (დიდი თავადი, ერისთავი) - **Duke**, ruler over the Dukedom. (Prince of the first category).

Shua Tavadi) - შუა თავადი - Non-dynastic feudal **Prince** or **Titular Prince** of the Ducal house. (Prince of the second category).

Mtsire Tavadi (მცირე თავადი) - Non-dynastic feudal **Prince** or **Titular Prince** (Prince of the third category). Most of the Georgian princes belonged to this category.

Samepo Aznauri or Tahtis Aznauri (სამეფო ანუ ტახტის აზნაური) - **Count** or **Baron**. Immediate vassal of the king. Almost equal to the Prince of the third category and often assuming the title of the Prince.

Satavado Aznauri (სათავადო აზნაური) - **Chevalier**. Vassal of the Dukes and Non-dynastic Princes.

Saeklesio Aznauri (საეკლესიო აზნაური) - **Chevalier**. Vassal of the church.

Aznauris Aznauri - აზნაურის აზნაური - **Chevalier**. Vassal of the Barons. existed only in the Western Georgian political entities.

ზაქარია კიკნაძე
Zachary Kiknadze